Stenogramma
1993.gada 13.jūlija sēde sākās pl. 12:00
sēde slēgta pl. sēdes ilgums minūtes

Latvijas Republikas 5.Saeimas ārkārtas plenārsēde 1993.gada 13.jūlijā

Sēdi vada Latvijas Republikas 5.Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs.
(plkst.12.00)

Priekšsēdētājs. Ārkārtas sēdi pasludinu par atklātu. Pirms mēs sākam apspriest darba kārtības jautājumus, es gribētu sākt ar priecīgu paziņojumu par to, ka šeit ir Saeimas zīmogs. Šis zīmogs ir nonācis pie mums no bīskapa Jāzepa Rancāna, kurš ir bijis 4.Saeimas priekšsēdētāja biedrs. Pēc viņa nāves šo zīmogu ir uzglabājis Onufrijs Rancāns, un šodien viņš šo zīmogu ir nodevis 5.Saeimai. (Aplausi.)

Pirms izskatām darba kārtību, vēl daži paziņojumi. Pirmais. Kā jūs atceraties, mums iepriekšējā sēdē radās problēma, kad mēs konstatējām balsošanas rezultātus, un es, būdams sēdes vadītājs, biju spiests mainīt savu viedokli, atsaucoties uz attiecīgo Satversmes un kārtības ruļļa pantu par to, ka Saeima lēmumu pieņem ar balsu vairākumu no klātesošo deputātu skaita. Un, kā jau jūs atceraties, toreiz šeit šo jautājumu mēs drusciņ sākām diskutēt. Savu viedokli izteica arī deputāti Saulītis, Grīnblats un citi. Faktiski lietas būtība ir tāda: ko uzskatīt par klātesošiem deputātiem? Vai tos, kurus rāda mūsu reģistrācijas tablo un kuri var būt arī ar zināmu nokavēšanos tad, kad mēs reģistrējāmies, kad sēdes vadītājs aicina reģistrēties, vai to deputātu skaits, kuri tobrīd atrodas zālē. Un pats galvenais: kā konstatēt šo klātesošo skaitu un to juridiski fiksēt? Apspriežot šo jautājumu ar starpfrakciju vadītājiem, mēs nācām pie secinājuma, ka izeja varētu būt tikai viena - pirms katra lēmuma pieņemšanas, kad tiešām ir jāfiksē šis klātesošo skaits, sēdes vadītājs lūgs visus deputātus reģistrēties. Un tas tad arī būs pamats oficiāli minēt klātesošo skaitu, kas parādīsies uz reģistrācijas tablo. Ja deputāti politisku apsvērumu dēļ negrib reģistrēties, bet atrodas zālē, tad, lai tālāk nesekotu konsekvences, kuras izriet no plenārsēžu neapmeklēšanas, tika ierosināts sekojošs priekšlikums: šāds deputāts uzraksta mazu iesniegumu prezidijam - pat nevajag motivēt, kāpēc viņš nav reģistrējies - , un pasaka, ka viņš ir zālē. Tad es pieņemu, ka viņš varbūt politisku iemeslu dēļ negrib piedalīties šajā balsošanā vai arī tam ir kāds cits iemesls, taču pats galvenais ir tas, ka viņš iesniedz rakstveidā sekretariātam savu iesniegumu par to, ka viņš zālē ir, bet nepiedalās balsošanā. Ja jums par šo procedūras jautājumu ir kādi citi priekšlikumi, tad, lūdzu, tos pasakiet. Tos pat vajadzētu apspriest, jo tas ir ļoti svarīgi, jo tie saistās ar Saeimas lēmuma pieņemšanu. Taču, ja neviens necels iebildumus un nebūs citu priekšlikumu, tad es uzskatīšu, ka tas ir akceptēts, bet tik un tā šo akceptu es gribētu lūgt ar Saeimas lēmumu. Nav citu priekšlikumu?

Lūdzu reģistrēsimies! Gaidiet signālu un komandu, lūdzu! Reģistrācijas režīmu! Es sapratu jūs. Jūs tālāk balsosit ar roku. Lūdzu rezultātu! Protokolā ierakstīt arī deputātu Sinku. 90 plus deputāts Sinka. Reģistrējies 91 deputāts.

Ja nav citu priekšlikumu un neviens nevēlas izteikt savu viedokli, lūdzu akceptēt priekšlikumu par to, ka sēdes vadītājs pirms katras balsošanas klātesošos fiksēs ar uzaicinājumu reģistrēties. Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu, balsosim! Viens "par" papildus. Lūdzu rezultātu! Par - 87, pret - 1, atturas - 2. Paldies. Šis priekšlikums akceptēts.

Runājot par procedūru, es vēl lūgtu sekojošo. Kolēģi, ņemot vērā to pārpratumu, kas notika pagājušajā reizē, kad deputāts Kide un deputāts Bresis lūdza vārdu procedūras jautājumos - un viņiem bija tiesības šo vārdu saņemt ārpus kārtas - , bet tā kā es precīzi nesapratu un tā kā viņi precīzi nenoformulēja, tad šī situācija arī radās, es lūgtu kolēģus šādās reizēs, formulējot savu lūgumu, atsaukties uz kārtības ruļļa attiecīgo pantu. Un tas pilnīgi novērsīs jebkādus interpretējumus jūsu vēlmei un sēdes vadītāja lēmumam.

Un vēl mazs skaidrojums. Mēs esam drusciņ citādi izkārtojušies pie šā galda. Tas atbilst Saeimas darba organizācijas tradīcijām. Šeit - sekretārs un viņa biedrs, bet šajā pusē - priekšsēdētāja biedri, un šī situācija tika noskaidrota lozējot. Par pašu lozēšanas kārtību, ja ir jautājumi, mēs varam izstāstīt, bet, ja ne, tad netērēsim laiku. Tāda ir izveidojusies situācija pie šā galda.

Tagad, lūdzu, par darba kārtību. Iesniegums ir šāds: "Saeimas kārtības ruļļa izstrādāšanas komisijas vārdā lūdzu vārdu jautājumā par plenārsēdes darba kārtību. Komisijas priekšsēdētājs Aivars Endziņš." Diemžēl es nezinu, kādā kārtībā priekšlikumi ir iesniegti. Vai jūs neesat fiksējuši? "Lûdzu iekļaut darba kārtībā 14.jūlijā kā steidzamu likumu par 1925.gada 1.aprīļa likuma "Par Ministru kabineta iekārtu" atjaunošanu." Diemžēl sekretariāts nefiksēja iesniegšanas kārtību, un tāpēc izskatīsim tādā kārtībā, kādā ir iesniegts.

Vai par darba kārtību ir vēl kādi priekšlikumi? Deputāts Grīnblats. Lūdzu!

M.Grīnblats ("Tçvzemei un brīvībai").

Tātad mūsu frakcija atkārto priekšlikumu, kas tika izteikts pagājušajā plenārsēdē, bet kura to noraidīja un neiekļāva darba kārtībā. Tas ir priekšlikums, kas rakstiskā veidā prezidijam ir iesniegts ar 34 deputātu parakstiem. Jāizveido komisija, kura noskaidrotu vairākus būtiskus jautājumus, kas ir saistīti ar Augstākās padomes un Ministru padomes darbību laikā no 1990. līdz 1993.gadam. Attiecībā uz šīs komisijas skaitlisko lielumu arī ir priekšlikumi, varu tos izteikt. Protams, tas ir diskutējams jautājums, vai par astoņiem cilvēkiem vajag vairāk vai mazāk. Lūdzu iekļaut darba kārtībā.

Priekšsēdētājs. Paldies. Par komisijas izveidošanas kārtību un principiem, pēc mūsu tradīcijas, lemsim tad, kad tas būs iekļauts darba kārtībā.

Lūdzu, vārds deputātam Aivaram Endziņam! Es atvainojos, vai citu priekšlikumu par darba kārtību nav? Paldies. Lūdzu, vārds Aivaram Endziņam!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Šodien Saeimas izveidotā komisija kārtības ruļļa izstrādāšanai izskatīja priekšlikumu, ko bija sagatavojusi Starpfrakciju biroja izveidotā darba grupa. Tas ir priekšlikums par Saeimas pastāvīgo komisiju izveidošanu. Izskatījusi šo jautājumu, Saeimas kārtības ruļļa komisija nonāca pie secinājuma, ka mēs lūdzam iekļaut darba kārtībā šodienas plenārsēdē jautājumu par Saeimas kārtības ruļļa 2. un 149.panta atjaunošanu. Proti, iekļaut darba kārtībā jautājumu par grozījumiem un papildinājumiem Saeimas kārtības rullī. Tas ir viens, ko komisija nolēma.

Un vēl otrs par to, ko komisija nolēma, - lūgt Saeimu izskatīt šos grozījumus jeb labojumus likumā, jo ar likumu kārtības rullis ir apstiprināts kā steidzams. Lūdzu Saeimai par to lemt.

Priekšsēdētājs. Paldies. Par procedūru. Es ceru, ka mēs izskatīsim katru jautājumu atsevišķi un tikai tad balsosim. Tātad ierosinājums ir kā steidzamu izskatīt jautājumu par Saeimas kārtības ruļļa 2. un 149.panta atjaunošanu ar grozījumiem un labojumiem. Vai es pareizi noformulēju?

A.Endziņš. Jūs pareizi formulējāt, bet acīmredzot vispirms Saeimai jāizlemj jautājums par tā iekļaušanu darba kārtībā, un tad Saeima var lemt par šā jautājuma izskatīšanu steidzamības kārtībā, jo tas ir jāizdara pirms pirmā lasījuma.

Priekšsēdētājs.Paldies par precizējumu. Ja citu priekšlikumu nav un neviens nevēlas runāt, tad lūdzu reģistrēties. Reģistrācija! Tas nozīmē, ka reģistrējoties varam spiest jebkuru podziņu. Lūdzu rezultātu! 93. Paldies. Kā lūdzu? Berķa kungs tomēr ir fiksēts? Ir. Es atvainojos - 92. Sinkas kungs nav fiksēts. Tātad 92. Paldies.

Lūdzu balsosim jautājuma par Saeimas kārtības ruļļa 2. un 149.panta atjaunošanu ar grozījumiem un labojumiem iekļaušanu darba kārtībā! Balsosim! Viena balss papildus "par". Paldies. Lūdzu rezultātu! 83 - par, 1 - pret un 3 - atturas. Iekļauts darba kārtībā.

Tagad ir jāizlemj jautājums par steidzamību. Tiek ierosināts to izskatīt kā steidzamu. Tas nozīmē - divos lasījumos. Vai kāds vēlas izteikt savu viedokli par šo priekšlikumu? Nevēlas. Paldies. Tad, lūdzu, balsosim priekšlikumu par izskatīšanu kā steidzamu. Viens papildus "par". Lūdzu rezultātu! 86 - par, 3 - pret, 1 - atturas. Iekļauts darba kārtībā kā steidzams.

Nākamais priekšlikums ir par darba kārtību: "14.jūlijā iekļaut darba kārtībā likumu par 1925.gada 1.aprīļa likuma "Par Ministru kabineta iekārtu" atjaunošanu." Parakstījuši pieci deputāti. Vai kāds vēlas vārdu? Lūdzu, deputāt Lamberg!

A.Lambergs (LNNK).

Mēs iesakām šo jautājumu šīsdienas darba kārtībā neiekļaut, bet gan iekļaut rītdien, jo nav bijis pietiekami laika to izskatīt.

Priekšsēdētājs. Sākas diskusijas par to, kāds šodien ir datums, Lamberga kungs. Vai jūs atsaucat savu priekšlikumu? Paldies. Lūdzu, vai vēl kāds vēlas ko teikt? Lūdzu - deputāts Kide!

E.Kide ("Saskaņa Latvijai").

Mēs atbalstām šo priekšlikumu, taču likumprojekts tika izdalīts tikai šodien, un frakcijās un komisijās tas vēl nav apskatīts. Rīt tas būtu iespējams.

Priekšsēdētājs. Paldies. Deputāts Grīnblats.

M.Grīnblats ("Tçvzemei un brīvībai").

Man būtu īsa piezīme. Šodien tātad notika Ministru kabineta iekārtas likuma atjaunošanas komisijas sēde un tika izdarīti vairāki labojumi tajā projektā, kurš pašlaik ir izdalīts deputātiem. Tātad, ja mēs spriedīsim... Loģiski, ka tur šie labojumi laikam vispār nav fiksēti, un tātad es domāju, ka tas būtu jāatliek vismaz uz vienu dienu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Lūdzu!

E.Levits ("Latvijas ceļš").

Šodien likuma izskatīšanas komisija pieņēma vairākus labojumus šajā likumprojektā, un šie labojumi, kurus es varētu arī nolasīt, pēc pusdienu pārtraukuma tiks izdalīti deputātiem atkal tādā pašā kārtībā.

Priekšsēdētājs. Paldies. Es domāju, ka tagad nolasīt tos nevajadzētu, bet vajadzētu izsniegt deputātiem. Vai vēl kāds vēlas ņemt vārdu?

Lūdzu, balsosim šā likumprojekta "Par 1925.gada 1.aprīļa likuma "Par Ministru kabineta iekārtu" atjaunošanu" iekļaušanu darba kārtībā 14.jūlijā. Balsosim, lūdzu! Rezultātu! Par - 81, pret - 4, atturas - 3. Lēmums ir pieņemts. Tagad atsevišķi balsojums būs par to kā steidzamu. Vai kāds vēlas izteikt savu viedokli? Nav. Lūdzu balsosim šā likumprojekta iekļaušanu darba kārtībā un tā izskatīšanu kā steidzamu! Lūdzu rezultātu! 71 - par, 5 - pret, 11 - atturas. Šis priekšlikums arī akceptēts.

Nākamais ir frakcijas "Tçvzemei un brīvībai" ierosinājums Latvijas Republikas Saeimai. Atļaujiet nolasīt šo iesniegto projektu, bet pēc tam deputāti varēs izteikt savu viedokli un būs arī balsojums. Tātad ir ierosinājums Latvijas Republikas Saeimai: "Lai noskaidrotu valsts budžeta izlietojumu, ārvalstu kredītu un humānās palīdzības izmantošanu, valsts īpašuma pārvaldīšanu un privatizācijas gaitu, okupācijas armijas, PSKP un VDK īpašumu pārņemšanu un valsts augstāko amatpersonu rīcību 1991.gada janvārī un augustā, to ārpolitisko darbību Latvijas valsts vārdā un citus svarīgus jautājumus, ierosinām atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 26.pantam izveidot Saeimas izmeklēšanas komisiju 8 deputātu sastāvā un uzdot tai pēc 1 mēneša ziņot Saeimai par sava darba rezultātiem, kā arī iesniegt savus priekšlikumus sakarā ar Augstākās padomes un Ministru padomes darbību laikposmā no 1990.gada maija līdz 1993.gada jūnijam." Vai kāds vēlas ņemt vārdu? Nav. Lūdzu reģistrēsimies pirms balsojuma, jo iepriekšējā balsojumā deputātu skaits saruka. Reģistrācija! Viens papildus "par". Lūdzu rezultātu! 92. Protokolā, lūdzu, iekļaut deputātu Sinku kā reģistrējušos.

Lūdzu balsosim frakcijas "Tçvzemei un brīvībai" deputātu iesniegto ierosinājumu Latvijas Republikas Saeimai. Viens papildus "par". Divi papildus "par". Lūdzu rezultātu! 70 - par, 7 - pret, 15 - atturas. Iekļauts darba kārtībā.

Sāksim izskatīt pirmo jautājumu - **"Par Saeimas kārtības ruļļa 2. un 149.panta atjaunošanu ar grozījumiem un labojumiem".** Kas, lūdzu, referēs? Deputāts Endziņš? Lūdzu, tribīnē!

Kolēģi, beidzot sēdi, padomāsim vēl par vienu jautājumu. Es atvainojos Endziņa kungam par to, ka Saeimas kārtības rullis neparedz šos mikrofonus. Katrs deputāts izsaka savu viedokli tribīnē, un tāpēc ir jādomā. Varbūt tik ilgi, kamēr kārtības rullis nav galīgi akceptēts, mēs šo praksi varētu atstāt, taču es domāju, ka deputātiem nav nekādu neērtību ieņemt arī tribīni. Tas, es domāju, būs pat labāk. Tātad par to vajadzētu padomāt. Lūdzu, Endziņa kungs!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie Saeimas deputāti! Mēs jau izdarījām lielu darbu, proti, atjaunojām Kārtības rulli, bet vienlaicīgi mēs apturējām atsevišķu pantu darbību, un tagad Saeimas kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija liek priekšā izdarīt grozījumu divos pantos, pareizāk sakot, 149.pantu, kura darbību mēs apturējām, atjaunot citā redakcijā un arī 2.pantu, kurš nebija apturēts, izteikt jaunā redakcijā.

Tomēr es gribētu pievērst jūsu uzmanību kādai tehniskai kļūmei, kura ir pieļauta 2.pantā, kurš jums ir izdalīts. Šeit ir norādīts, ka Saeima tikai ievēlē Mandātu komisiju, bet 149.pantā, kā jūs

redzat, ir nosaukums "Mandātu un iesniegumu komisija". Es ļoti atvainojos cienījamo deputātu priekšā un lūdzu to ņemt vērā, jo šeit ir jābūt "Mandātu un iesniegumu komisija". Un tālāk jau ir tā kā tekstā.

Tajā pašā laikā es gribētu vērst jūsu uzmanību uz to, ka 149.pants ir dots tādā redakcijā, kā to ir izstrādājusi un likusi priekšā Starpfrakciju padomes izveidotā darba grupa, kas risināja jautājumu par pastāvīgajām komisijām, par pastāvīgo komisiju skaitu, arī par deputātu skaitu katrā pastāvīgajā komisijā. Tātad tas viss ir ņemts vērā.

Un, es domāju, man šeit sevišķi nav jums jāskaidro un jāstāsta, kāpēc mēs ierosinājām šo grozījumu un papildinājumu izskatīšanu steidzamības kārtībā. Tas ir tāpēc, lai Saeima varētu normāli funkcionēt, lai Saeima varētu sākt strādāt pie likumprojekta izskatīšanas, jo Saeimas kārtības rullis paredz, ka neviens likumprojekts nevar tikt izskatīts Saeimas plenārsēdē, kamēr šis projekts nav izskatīts attiecīgajā komisijā. Tātad, ja nebūs šīs pastāvīgās komisijas... Pašreiz situācija ir tāda, ka mums ir ievēlētas divas komisijas, tas ir, kārtības ruļļa sagatavošanas komisija un Ministru kabineta likumprojekta izstrādāšanas komisija. Tātad ir divas komisijas, bet tās ir domātas tikai diviem speciāliem likumdošanas aktiem. Citus likumdošanas aktus Saeima diemžēl, ja mēs šīs komisijas neizveidosim, izskatīt nav tiesīga. Tas man būtu viss.

Priekšsēdētājs. Paldies. Lūdzu, vai vēl kāds vēlas vārdu? Deputāts Budovskis. Lūdzu, iesniedziet savus priekšlikumus par to, kā tālāk rīkoties, gan attiecībā uz procedūru, gan tiem deputātiem, kuri vēlas vārdu.

Lūdzu - deputāts Budovskis!

M.Budovskis (LNNK).

Priekšsēdētāja kungs, cienītie kolēģi! Manā uztverē 2.pants jaunajā redakcijā, kaut arī ar papildinājumu (to iesniegusi Mandātu un iesniegumu komisija), manuprāt, absolūti neatspoguļo šīs komisijas iespējamo tālāko darbību, jo šinī formulējumā mēs redzam tikai to, ka šīs komisijas kompetencē ir pārbaudīt vēlēšanu rezultātus, vai arī sūdzības par vēlēšanām, turklāt pēdējās ir terminētas - četru dienu laikā pēc oficiālo vēlēšanu rezultātu izsludināšanas.

Līdz ar to es domāju, ka šādā formulējumā nav atspoguļota tā ideja, kas būtu segums jēdzienam "iesniegums". Es šobrīd neesmu gatavs uzreiz papildināt šo tekstu, bet man liekas, ka šeit ir pietiekami liela nepilnība, lai mēs par to domātu.

Priekšsēdētājs.Paldies. Godātie deputāti! Par procedūru. Mēs varam tālāk apspriest šo jautājumu pēc ziņojuma, runājot par abiem pantiem, un katrs deputāts ir tiesīgs ņemt vārdu un piedalīties vispārējās debatēs par šo jautājumu. Taču mēs varētu šo jautājumu sakoncentrēt arī citādā veidā, jo šeit ir divi konkrēti panti. Tie nav saistīti viens ar otru, kaut gan 2.pants, protams, būs saistīts ar to, kā mēs izlemsim par pirmo. Tas ir, 149.pants būs atkarīgs no nosaukuma, kādu mēs ietversim 2.pantā.

Par procedūru. Vai jums neliekas, ka tagad vajadzētu rīkot debates par katru no šiem labojumiem - vai nu par katru pantu atsevišķi, vai kopā? Lūdzu, Kiršteina kungs!

A.Kiršteins (LNNK).

Saskaņā ar kārtības rulli, pat tad, ja lasījums ir steidzams un tas notiek divos lasījumos, pirmajā lasījumā par likumprojektu runā debatēs tikai vispār - par pašu ideju un tikai otrajā runā atsevišķi par pantiem.

Priekšsēdētājs. Paldies. Tātad runāsim par abiem. Ja citu priekšlikumu nav, vispārīgas debates būs par abiem pantiem.

Deputāt Janek, lūdzu, jums vārds!

J.Janeks ("Saskaņa Latvijai").

Es gribētu runāt par kārtības ruļļa 149.pantu. Frakcijas "Saskaņa Latvijai" domas ir tādas, ka vajadzētu atstāt tā, kā bija Latvijas laikā, t.i., 1929.gadā, kad Kārtības ruļļa komisijā bija Lauksaimniecības komisija. Pamatojums: Latvijas lauksaimniecībā pašreiz, mainoties īpašuma formām un tirgus attiecībām, kā arī atjaunojoties zemnieku saimniecībām, radušies sarežģīti apstākļi lauksaimniecības produkcijas ražošanai. Tas attiecas gan uz pārstrādātājiem, gan arī uz patērētājiem. Tie ir ļoti nopietni jautājumi. Ņemot vērā to, ka lauksaimniecība (atšķirībā no citām tautsaimniecības nozarēm, piemēram, rūpniecības vai tirdzniecības) var būt pakļauta klimatiskajiem apstākļiem un to ietekmei, frakcija "Saskaņa Latvijai" lūdz 5.Saeimas deputātus izskatīt un atbalstīt iespējamu izveidot, pareizāk sakot, atstāt Lauksaimniecības komisiju, kā tas bija 1929.gada kārtības rullī. Un 149.pantā varētu šos jautājumus risināt.

Es šeit gribētu vēl piebilst, ka pašreiz šeit netiek plašāk iekļauti jautājumi. Varbūt tie ir arī ļoti līdzīgi lauksaimniekiem, tas ir, zvejniecība, mežsaimniecība... Šī komisija varētu izskatīt arī šos jautājumus. Mēs esam daudz runājuši arī ar zvejniekiem, es domāju, ar piekrastes zvejniekiem vairāk, un tālbraucējiem varētu būt kaut kas cits, bet šie jautājumi būtu ļoti saistoši mums visiem. Tātad šai komisijai varētu uzticēt arī tādas tiesības. Es domāju, ka tautsaimnieku komisija, kādu pašreiz ierosina "Latvijas ceļš", ir ļoti svarīga komisija un, jāsaka atklāti, tur būs ļoti daudz jautājumu. Un šī Lauksaimniecības komisija kā tāda varētu tieši skatīt tos jautājumus, kurus es nosaucu, un izlemt arī šo jautājumu, tāpēc ka dažās frakcijās ir ļoti daudz pieredzējušu lauksaimniecības darbinieku, kuri varētu šajā komisijā strādāt.

Mēs uzskatām, ka tādu paplašinātu projektu par lauksaimniecības komisiju mēs varētu iesniegt otrajā lasījumā. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Kiršteinam. Lūdzu! Pēc tam runās deputāts Vaivads.

A.Kiršteins (LNNK).

Godājamais priekšsēdētāj, godājamie deputāti! Šajā pirmajā lasījumā mēs varbūt varētu izteikt vairākas principiālas lietas. Mums bija vairākas frakcijas sēdes, kurās mēs pirmām kārtām apspriedām jautājumu, vai Vēlēšanu likums atceļ Valodas likumu. Un šeit es gribētu piekrist Valodas centra vadītājas Hirša kundzes sestdien teiktajam, ka tad, ja kārtības rullī netiek ietverts labojums par latviešu valodas zināšanu nepieciešamību, mēs radām precedentu, ka atkal ir viena iestāde, kurai ir atļauts viss, bet, teiksim, pārējiem valsts ierēdņiem augstākajā pakāpē ir jāzina šī latviešu valoda: arī durvju sargiem tā ir jāzina, bet šeit, šajā namā esošajiem, nav jāzina. Tāpēc principā, kad būs runa un balsošana pa pantiem, mēs 2.pantā iesniegsim tādu papildinājumu, ka Saeima ievēlē Mandātu un iesniegumu komisiju, kura pārbauda, vai ievēlētais deputāts prot latviešu valodu saskaņā ar Latvijas Republikas Valodu likumu un tā tālāk, kā arī sūdzības... Un tālāk kā tekstā. Tas šeit ir ļoti principiāls jautājums. Pretējā gadījumā notiks tas, kas jau notiek. Tātad visi tie uzraksti, kas bija Rīgā, tika nomainīti angļu valodā un faktiski Rīga joprojām

atgādina kaut kādas NVS provinces pilsētu izkārtņu ziņā. Taču, ja mēs gribam, lai šis stāvoklis turpinātos, tad, protams, mēs varam šo labojumu neieviest. Tas ir viens.

Otrs. Man ir principiāla piebilde par 15.komisiju - Nacionālās drošības komisiju, kurā ir paredzēti 8 locekļi. Es saprotu, ka tā būs komisija, kas pārbaudīs dažādu drošības iestāžu darbu, tātad tai būs jādod attiecīgs zvērests, ka tā strādās un neizpaudīs, teiksim, valsts noslēpumus. Cik zināms, šādās komisijās netiek iesaistīts vairāk par 5 cilvēkiem vai pat vēl mazāk. Tātad šeit būtu jāpārdomā šis skaitlis.

Un pēdējais. Man ir viens principiāls iebildums pret to, ko es izteicu arī vakardien Frakciju padomē, un mums būtu jāpadomā vēl par vienu labojumu. Tā kā mums ir Saimnieciskā komisija jeb, pareizāk sakot, būs Saimnieciskā komisija trīs cilvēku sastāvā, kura izstrādās visus priekšlikumus, un pēc tam prezidijs pieņems lēmumus... Lai gan prezidijs atceļ un pieņem amatpersonas, tomēr tādu amatpersonu, kāds ir Saeimas direktors, nevar atstāt tikai prezidija ziņā, jo tad izveidosies kurioza situācija, ka, teiksim, ar 4 balsīm kaut vai pret vienu... Jo, ja mums vairākums ir koalīcija no 48 balsīm, tad tā var pieņemt Saeimas direktoru, kura rokās ir sakoncentrēta ļoti liela vara, un šeit vēl ir paredzēti divi direktora vietnieki. Tātad viens direktora vietnieks ir parlamentārajos jautājumos, bet otrs direktora vietnieks ir saimnieciskajos jautājumos. Un es labi atceros to situāciju, kāda bija iepriekšējās Augstākās padomes laikā, kad deputāts pat nevarēja pavairot dokumentus. Viņam bija jāiet pie ierēdņa un jālūdz atļauja, lai viņš kaut ko varētu nokopēt. Tā bija vispār kaut kāda vienreizēja patvaļa. Tāpēc man ir lielas šaubas, jo šādā veidā mēs atkal ātri varam nonākt pie tāda Saeimas direktora, kuram būs zināmas grūtības izpildīt jeb veikt šos pienākumus, kas ir saistīti ar parlamentārajiem jautājumiem un kas ir saistīti ar saimnieciskajiem jautājumiem. Tāpēc es ierosinu pārdomāt un ieviest šādu labojumu, ka Saeimas direktoru apstiprina Saeima ar balsojumu. Jo tad šis balsojums būs objektīvs, tas atspoguļos visu šeit klātesošo frakciju viedokli. Viņš netiks pieņemts ar kaut kādām 48 balsīm. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Deputāts Vaivads. Lūdzu!

J.Vaivads ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie deputāti! Atļaujiet man īsi raksturot to darbu, ko veica šī izveidotā darba grupa tieši Saeimas komisiju radīšanā.

Vispirms par principiem, kā šī grupa strādāja. Un arī šis rezultāts apkopotā veidā ir tieši tāds, kāda ir 149.panta jaunā redakcija.

Pirmkārt, mēs balstījāmies uz veco, 1929.gada, kārtības rulli, un pirmais jautājums, kas bija, bija par to, kādām komisijām vispār ir jābūt. Ņemot vērā gan to laiku, kad darbojās 4.Saeima, gan arī šo laiku, kad darbojas 5.Saeima... Šie vēsturiskie apstākļi atspoguļojas arī nepieciešamo komisiju sarakstā. Pēc tam - varbūt uzreiz šinī brīdī - es varētu dot atbildi arī Janeka kungam par Lauksaimniecības komisijas nepieciešamību. Šādas diskusijas rezultāts ir tāds, ka pašreizējos apstākļos tieši no ražošanas viedokļa nebūtu pamata izraut lauksaimniecību tieši kā atsevišķu nozari. Vairāk vajadzētu domāt par to, ka mums ir jārunā par ekonomiku kopumā, par tautsaimniecību kopumā. Līdz ar to tāds sadalījums, kāds bija iepriekšējā - 1929.gada - kārtības rullī, kur bija arī šīs Mežsaimniecības, Zivsaimniecības un citas nozaru komisijas... Konkrētajam laikmetam šāds sadalījums nebūtu atbilstošs.

Protams, tas nenozīmē, ka nevar tikt izveidotas apakškomisijas. Kārtības rullis to paredz, un līdz ar to Lauksaimniecības komisija kā apakškomisija šādas kopējas tautsaimniecības komisijas sastāvā, protams, var būt.

Otrs moments. Tātad no visu komisiju saraksta mēs vienojāmies par to, kuras ir uzskatāmas par būtiskākajām komisijām, un līdz ar to šīm būtiskākajām komisijām kā viens no priekšnosacījumiem ir tāds, lai šīs komisijas būtu tādā skaitā, ka tajās varētu tikt pārstāvētas visas frakcijas, vismazākās ieskaitot. Šādā veidā ir izdalītas 5 komisijas, kuras, kā jūs redzat, pēc sastāva ir lielākas, un līdz ar to arī šajās komisijās var tikt pārstāvēti proporcionāli visu Saeimas frakciju deputāti.

Tālāk mēs vienojāmies par šo komisiju lielumu. Bez tam mēs arī vienojāmies, ka šajās komisijās principā ir jāatspoguļojas politiskajam sadalījumam, kāds tas ir Saeimā, - ka ir nepieciešams izdalīt zināmu daudzumu vietu katrai frakcijai atbilstoši proporcionalitātei, kāda Saeimā ir deputātu skaita ziņā starp šīm frakcijām. Protams, tas vairs nav kārtības ruļļa jautājums, tas ir šo komisiju izveidošanas procedūras jautājums, un par to mēs spriedīsim nākamajā reizē, kad apstiprināsim tieši šo komisiju sastāvu.

Es liktu priekšā tātad ievērot vēl vienu momentu, ka šajā komisijā jeb, pareizāk sakot, šajā darba grupā strādāja pa vienam pārstāvim no katras frakcijas. Līdz ar to strīdīgajos momentos mēs arī ņēmām vērā jau nevis proporcionāli šo viedokli, kāds ir Saeimā, bet tieši to, ka katram ir viena balss. Un faktiski šāds atspoguļotais rezultāts, varētu teikt, lielā mērā ir konsensusa rezultāts. Tagad prasība visu pārbalsot vai izvirzīt jaunus radikālus priekšlikumus var ļoti nopietni sarežģīt šā jautājuma atrisināšanu, un tāpēc es ierosinu apstiprināt šo 149.panta jauno redakciju. Daru to jo vairāk tāpēc, ka arī kārtības ruļļa atjaunošanas komisija to ir akceptējusi. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Deputāte Seile, lūdzu, jums vārds!

A.Seile (LNNK).

Cienījamie prezidija locekļi, Saeimas deputāti un pārējie klātesošie! Vispirms atļaujiet izteikt atzinību darba grupai, kas samērā īsā laikā ir ierosinājusi būtiskus labojumus kārtības rullī, kuri ir absolūti nepieciešami, atjaunojot šā kārtības ruļļa darbību.

Un tomēr es gribu gan daļēji savas frakcijas vārdā, gan balstoties uz savu pieredzi iepriekšējā Augstākajā padomē izteikt dažas domas konkrēti par Saeimas komisiju veidošanu.

Zināmā mērā atbalstot Janeka kunga ierosinājumu, es tomēr gribu apgalvot, ka, saliekot visu tautsaimniecību vienā lielā blokā no 14 deputātiem, mūsu svarīgās nozares, kas saistās ar laukiem, tas ir, meži un lauksaimniecība, faktiski pazudīs šajā lielajā komisijā. Vēl vairāk. Man bažas izsauc arī tas, ka, izlasot prezidija dokumentu par paredzēto materiālo nodrošinājumu, kur katrai komisijai ir ieplānota viena automašīna, viens konsultants un viens tehniskais sekretārs, es saprotu, ka es līdz savai tālajai Dundagai vai Rojai diez vai kādreiz darba darīšanās nokļūšu, ja nu vienīgi sestdienās un svētdienās kā cilvēks, kas tur dzīvo. Tātad arī šie materiālie priekšnoteikumi liek domāt par to, ka šī komisija ir par lielu.

Bez tam, ja mēs laukiem gribam piešķirt kādu prioritāti, tad, manuprāt, tā šobrīd ir vajadzīga, jo joprojām rit zemes reforma, rit šis kopsaimniecību pārveidošanas process, kurš ir atstāts pašreiz pilnīgi nekontrolēts. Un es gribu atsaukties uz Grīnblata kunga ierosinājumu izveidot šo komisiju, kas pārbaudītu visas privatizācijas gaitas likumību, turklāt tiešā sakarībā ar šīs

Lauksaimniecības komisijas veidošanu, kurai šis process būtu jāvada, jo tai vistiešāk jāiedziļinās šajā izmeklēšanas darbā, lai viss norit likumīgi. Tai jākonstatē, vai ir bijuši pārkāpumi, un vismaz šajā mirklī, kad mēs veidojam jaunas institūcijas un vecās jūtas gandrīz vai savas pilnvaras nolikušas, ir ļoti svarīgi laukiem dot šo prioritāti.

Un vēl viena maza piezīme. Man iznāk visu laiku runāt tikai par 149.pantu, taču uzskatu, ka šie jautājumi ir principiāli. Tātad 8.apakšpunktā ir paredzēta Vides un sabiedrisko lietu komisija, bet turpat nedaudz tālāk - Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija. Vai nebūtu pareizi zināmā mērā saskaņot Ministru kabineta veidošanas principus ar komisiju veidošanas principiem, ja šī reģionālā politika ir salikta kopā ar vidi, kas varbūt ir arī daļēji pareizi, protams, pie nosacījuma, ka vides jautājumus skatīs vides speciālists, nevis kādi "ielikteņi" no malas. Un tad man liekas, ka arī 8.komisijā ir jānoņem šīs sabiedriskās lietas nost no vides, jo tas varbūt vairāk sasaucas ar kultūru un izglītību. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Kidem.

E.Kide ("Saskaņa Latvijai").

Cienīto priekšsēdētāj, cienījamie deputāti! Es būšu pavisam lakonisks, jo negribu atkārtot Janeka kunga un Seiles kundzes argumentus šajā jautājumā. Bet, zinot iepriekšējo pieredzi Augstākajā padomē attiecībā uz Lauksaimniecības komisijas darba intensitāti, es gribu lūgt jūs izprast un atbalstīt priekšlikumu par atsevišķu Lauksaimniecības komisiju, jo lauksaimniecības jomā ir ļoti samezglojušies jautājumi, un tie prasa ikdienēju darbu, nevis reizi pa reizei. Ja mēs runājam par to, ka Lauksaimniecības komisijai Tautsaimniecības komisijas ietvaros tiek dota apakškomisijas loma, tad es gribētu teikt, ka tai netiek dota apakškomisijas loma, jo faktiski Tautsaimniecības komisijā Lauksaimniecības komisija būs kā apakškomisija, bet pēc tam zem tās apakškomisijas vēl ir meži, zveja, un, kā Seiles kundze pareizi teica, kopējā tautsaimnieciskā kontekstā pie ļoti daudziem plašiem "cepures" tautsaimniecības jautājumiem šīs mazās nozares jautājumiņi var tikt neizskatīti, tie var ļoti ievilkties, turklāt šodien ļoti daudzi lauku, zvejniecības un mežu jautājumi jau ir hroniski ievilkušies. Tā kā daudzās pasaules valstīs, neskatoties uz valsts struktūru, vienalga, vai tā ir agrārāka vai rūpnieciskāka, pa lielākajai daļai ir Lauksaimniecības komisijas. Tā kā mūsu Latvijas brīvvalstī bija Lauksaimniecības komisija un tā kā mēs tomēr iedalām lielu vietu lauksaimniecībai, kā arī latviskās vides faktoram kā tādam, es ļoti lūgtu atbalstīt mūsu frakcijas priekšlikumu par atsevišķas Lauksaimniecības komisijas veidošanu ar apakškomisijām par zvejniecību un par mežsaimniecību. Paldies par uzmanību.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Panteļējevam. Lūdzu!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Cienījamais prezidij, cienījamie klātesošie! Tiešām Seiles kundzes vārdi par lauku prioritāti man atsauca atmiņā labos laikus, kad es mācījos universitātē, kad vēl bija marksisma-ļeņinisma ekonomikas pamati un kad lauku prioritāte bija viens no galvenajiem lozungiem, kas visur figurēja. Es atceros, ka bija prioritāte laukiem, prioritāte produktiem un visiem... Īstenībā es domāju, ka mēs jau tieši tāpēc gribam šeit izdarīt šo konstruktīvo soli, kas pierādītu, ka nevar atsevišķi apskatīt lauksaimniecību, atsevišķi - rūpniecību, jo tad tūlīt nāks rūpnieki un teiks: jā, bez traktoriem jūs neko nevarat uzart, un tāpēc vajag Traktoru komisiju. Un pēc tam nāks citi un teiks, ka bez apģērba arī jūs nevarat, tāpēc vajag Vieglās rūpniecības komisiju, un tālāk un tā tālāk. Es domāju, ka galu galā beigsim spēlēt uz zemnieku šīm jūtām, jo ir skaidrs, ka lauksaimniecība ir mūsu Latvijas eksistences pamats, un tāpēc kā pamats tā ir arī kopējā Tautsaimniecības komisijā. Kā pamats! Jo tiklīdz mēs to nodalām, mēs uzreiz jau *apriori*

pasakām, ka tas ir kaut kas cits, gandrīz vai kaut kāda etnogrāfiska padarīšana - sak, lai tie zemnieki tur pa zemi ņemas, bet mēs, tie tautsaimnieki, citā nozarē plānosim kaut kādas globālas lietas un te tikai savā starpā noskaidrosim attiecības. Es tomēr gribētu, lai mēs kopumā paskatītos uz Latvijas tautsaimniecību. Es redzu zemniecību un lauksaimniecību kā tās pamatu pamatus, nenodalāmus pamatus, un tieši tāpēc tas ir konceptuāls jautājums, ka šīs komisijas ir kopā. Tautsaimniecība ir kopā ar lauksaimniecību, kur lauksaimniecība ir šīs tautsaimniecības pamats, nevis divas dažādas nozares, kas sastopas un atkal runā par prioritāti un sola prioritāti.

Tāpēc es tomēr lūgtu visus atbalstīt mūsu darba grupas saskaņoto variantu un pieņemt pirmajā lasījumā šādu likumprojektu, kāds jums te tiek likts priekšā. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Ritenim!

J.Ritenis (Zemnieku savienība).

Priekšsēža kungs, godājamie kolēģi! Es runāšu pavisam īsi, un, protams, par Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisiju. Es gribu uzsvērt, ka par šo jautājumu gari tika runāts jau tad, kad komisijas tika veidotas, un toreiz vienošanās tika panākta. Kādēļ šāda vienošanās tika panākta - tas viss jau šeit ir pieminēts. Varbūt nav pietiekami izcelts tas, ka tad, ja šī vienošanās tagad tiktu it kā atkal atcelta, iestātos zināms sajukums visā mūsu komisijas darba veidošanas procesā, un tas, protams, nebūtu ieteicams. Līdz ar to mums atliek atcerēties, ka šīs vienošanās rezultātā ir panākts tas, ka komisijai ir paredzēti 14 locekļi un šie 14 locekļi komisijā tiek iekļauti tieši tādēļ, lai tur ļoti labi varētu veidot apakškomisijas, ja tādas ir vajadzīgas. Līdz ar to tas droši vien ir vajadzīgais risinājums. Turklāt vērā ir ņemams apstāklis, ka, kā mēs jau redzam, mums pat tik samērā lielai frakcijai, kāda ir Zemnieku savienība, jau tagad trūkst cilvēku, ko deleģēt uz dažādām komisijām. Un tas, saprotams, liecina, ka atsevišķo komisiju skaits nebūtu palielināms, kā arī liecina par to, ka šis risinājums ar vajadzīgo apakškomisiju ir tas risinājums, pie kā mums vajadzētu palikt. Tāds ir arī mans ierosinājums. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Sinkam. Lūdzu!

J.Sinka ("Tçvzemei un brīvībai").

Priekšsēdētāja kungs, kolēģi! Divi punkti. Viens - sakarā ar Kiršteina kunga priekšlikumu par valodas jautājumu. Mandātu komisijai, jo tajā nav speciālistu lingvistikā, būtu grūti pārbaudīt deputātu valodas prasmi. Man šķiet, ka savā laikā tika izdarīta kardināla kļūda, pieņemot un veidojot tieši šo Vēlēšanu likumu. Atceroties brīvvalsts laiku, es katrā ziņā kā bijušais redaktors aizstāvu latviešu valodu, pat tās Endzelīna noteikto pareizrakstību, tātad šeit nebūtu nekādu pārpratumu, it kā es būtu pret latviešu valodas lietošanu Saeimā. Mūsu brīvvalsts laikā mums Saeimā bija pārstāvētas mazākuma tautības, taču to dēļ šāda valodas zināšanu noteikuma nebija. To var, protams, grozīt, bet man šķiet, ka tas ir jādara jauna vēlēšanu likuma ietvaros, jo šeit jautājums bija par pilsonību, pavalstniecību un tiesībām piedalīties vēlēšanās. Bez tam, kā jūs zināt, pēc mūsu Satversmes tās pat nedalījās pasīvās un aktīvās vēlēšanās, bet šajā gadījumā tas skartu pasīvās vēlēšanas. Katrā ziņā es jums izsaku tikai domu, ko būtu vērts apsvērt, tātad to, vai tagadējai Mandātu komisijai, kuru iecels, tas nebūs pārāk smags uzdevums - mēģināt izvērtēt valodu zināšanas.

Mums, cik es zinu, šeit ir arī daži latvieši no Rietumiem, kas varbūt nav pat skolās gājuši, un tas ir tikai pieņēmums, ka viņi tomēr pārvalda latviešu valodu. Šeit tomēr ir kaut kādas akadēmiskas grūtības. No viena ierēdņa mēs prasām noteiktas zināšanas, noteiktus līmeņus, un tur ir noteikti

kritēriji, pēc kuriem var pārbaudīt. Es nezinu, vai Mandātu komisijas locekļi būs tik ļoti kvalificēti. Tas ir viens.

Otrs. Es tomēr atbalstītu Seiles kundzes priekšlikumu - izveidot atsevišķu komisiju lauksaimniecības jautājumos. Lai gan Panteļējeva kungs savā laikā ir mācījies tautsaimniecību un tur ir uzsvērta lauksaimniecības nozīme, tomēr tajā pašā laikā es uzdrošinos teikt, ka tai lauksaimniecībai bija pavisam cita prioritāte un cita forma, proti, kolektivizācija. Un šī kolektivizācija ir galīgi iznīcinājusi mūsu Latvijas lauksaimniecību, mūsu "savu kaktiņu, savu stūrīti zemes". Es domāju, ka to, lai zemnieks savu zemi atgūtu, prasa arī mūsu zemnieki, ne tik vien materiālās, bet arī garīgās vajadzības. Turklāt tik daudzas nelikumības ir notikušas šinī tajā saucamajā atgūšanā, ka, manuprāt, šī nozare pelna speciālu uzmanību.

Priekšsēdētājs. Paldies. Vārds deputātam Bukovskim. Pēc tam vārds tiks dots deputātam Andrim Saulītim.

I.Bukovskis ("Saskaņa Latvijai").

Es esmu kārtības ruļļa komisijas sekretārs. Manī izsauc ļoti izbrīnu tas, kādā veidā te viss tas notiek, - tāpēc ka vakar komisija bija slēgusies trijos, bet šodien no rīta es pēkšņi uzzinu, ka komisija ienesusi kaut kādus priekšlikumus. Vismaz es nepiedalījos tajā komisijas sēdē, kura bija ienesusi šitos priekšlikumus, tā kā komisija vakar tika skatījusi tikai aptuveni līdz 10.pantam.

Ja runājam par valsts valodu, tad frakcijas "Saskaņa Latvijai" ierosinājums ir ievest tos Satversmē, tāpēc ka "Latvijas ceļa" priekšlikumos par Saeimas kārtības rulli un tā izmaiņām valsts valoda skan katrā otrajā punktā. Bijušajā kārtības rullī ir uzrakstīts, ka iesniegumi ir jāraksta valsts valodā, bet par pieprasījumiem nav neviena vārda. Ja mēs tagad katrā punktā liksim, ka to vajag taisīt valsts valodā... Tā principā ir kopējā norma. Ja mēs pasakām par kopējo normu, ka visi iesniegumi un jebkādi citi papīri tiek rakstīti valsts valodā, ja mēs sakām par runām, ka tās notiek valsts valodā, tad tas ir viens punkts, un viss. Un nevajag katrā punktā rakstīt, ka iesniegums jāpasaka valsts valodā, ka pieprasījums ir jāuzraksta valsts valodā utt. Tās ir kopējās tīri juridiskās normas, un, lai šitādām juridiskām normām būtu pamats, tad tas, godīgi sakot, ir jāraksta Satversmē. Tāpēc tagad nevar izdomāt kaut kādus... ka atsevišķi jātaisa punkts, kādas var pieprasīt no deputāta ziņas. Es jums pateikšu, ka es speciāli neuzrakstīju valsts valodas deklarāciju, tāpēc ka man bija viss kārtībā, bet es tomēr neuzrakstīju, jo es neredzu likumdošanas pamatu, uz kura bāzes par mani var vākt kaut kādas ziņas. Šodien man prasa par valsts valodas zināšanām, rīt man prasīs, kur es dzīvoju, parīt man prasīs, ko es ēdu, un vēl kaut ko. Nē, es domāju, ir jāuzraksta atsevišķs punkts, ko var pieprasīt no deputāta, un, ja tā ir valsts valoda, tad tā ir jāieraksta atsevišķi vispārējā punktā, nevis katrā punktā jāliek šeit klāt.

Un vēl es gribēju pateikt, ka arī pats nosaukums - Mandātu komisija vai Mandātu un iesniegumu komisija - nebija apspriests kārtības ruļļa komisijā.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Saulītim. Pēc tam runās deputāte Grava.

A.Saulītis (Latvijas Kristīgo demokrātu savienība).

Godājamais priekšsēdētāj, godājamie deputāti! Es gribētu runāt par Lauksaimniecības komisiju kā tādu, jo tās valstis un nācijas, kuras ir uztvērušas zemniekus un tos cilvēkus, kas strādā laukos, tikai vienkārši kā tautsaimniecības kaut kādu sastāvdaļu, tās ir zaudējušas savu etnisko pastāvēšanu, ir izzudušas laikā un telpā. Man ir skumji, ka, teiksim, arī Zemnieku savienība kā zemnieku pārstāve neuzņemas un nesaprot, cik atbildīgi ir veikt tādu lietu kā, piemēram,

deprolativizāciju. Man pat mēle mežģās, runājot par šo procesu, kas veiks to, ka latviešiem ir jāatgriežas mājās mazpilsētās un citās vietās. Lauki vēl ir vienīgā vieta, uz kuru mēs skatāmies cerīgi. Gan Vidzemē, gan Kurzemē, gan arī Latgalē laukos dievnamos vēl ir cilvēki. No laukiem nāk arī stiprinājums Latvijas valstij grūtos brīžos. Jūs zināt šos emocionālos, saspringtos brīžus, kad lauksaimnieki, lauku cilvēki palīdzēja. Un šeit ir arī visi šie jautājumi. Protams, tos varētu risināt dažādi, bet, izveidojot vienu atsevišķu kārtīgu komisiju ar finansiālu un tehnisku nodrošinājumu, es domāju, šie jautājumi būtu daudz labāk risināmi un pirmām kārtām tiktu dota prioritāte laukiem nevis kā slaucamai govij, bet kā kulturāli etniskai vienībai. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātei Gravai. Lūdzu!

I.Grava (Demokrātiskā centra partija).

Runājot par Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisiju, mēs gribētu atbalstīt viedokli, ka tomēr visas tautsaimniecības problēmas ir jārisina kompleksi, bet, ja mēs šodien uzskatām, ka agrārais jautājums ir sasniedzis savu kulmināciju un tam patiešām ir savas pretrunas, tad to laikam vajadzētu pamatot ar to ekonomisko situāciju, kāda ir izveidojusies laukos, un nevajadzētu tik daudz apelēt pie "sava stūrīša, pie sava kaktiņa zemes", jo tiem, kuri dzīvo pilsētās, ir jāizrāda, ka viņi nav nekas, bet viss - visa izcelsme un labākais, kas Latvijā ir, - nāk no laukiem. Tas varbūt šodien vairs nav korekti. Tāpēc, pamatojot visu ar ekonomisko, es domāju, ka mūsu ekonomikas pārstāvji varētu šo jautājumu atrisināt ļoti korekti.

Tomēr es gribu runāt par citu jautājumu, par to, ko aizskāra Kiršteina kungs, - par Nacionālo drošības komisiju. Šinī gadījumā varbūt Budovska kungs nebija pilnīgi precīzs, skaidrodams, kāpēc ir astoņi cilvēki, jo tad, kad mēs runājām par šīs komisijas izveidi un skaitlisko sastāvu, tika panākta vienošanās, ka šajā komisijā tiktu ievērotas visu frakciju intereses, tā kā šeit var izskatīt jautājumu, kas skar mūs katru personīgi, - gan mūsu kā deputāta statusu, gan arī citas informatīvās noplūdes iespējas. Tāpēc priekšlikums un šie astoņi cilvēki nāca sakarā ar to, lai no katras frakcijas šajā komisijā būtu viens pārstāvis. Jā, es varbūt vienkārši nedzirdēju, Budovska kungs, es piekrītu! Jūs tik ļoti sašutis esat šobrīd... Tātad šie astoņi cilvēki ir saistīti ar to, ka Saeimā ir astoņas frakcijas un lai no katras frakcijas būtu viens pārstāvis. Un lūdzu to ņemt vērā tad, kad tiks spriests jautājums par šīs komisijas skaitlisko sastāvu.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Karnupam. Lūdzu!

V.P.Karnups (LNNK).

Godājamie kolēģi! Es vienkārši gribēju mazliet parunāt par LNNK iesniegto papildinājumu 2.pantam.

Pirmkārt, Mandātu komisijai nav paredzēts, ka tā pārbaudīs katra deputāta valodas spējas. Papildinājums runā par valsts Valodu likumu un likumā noteikto kārtību. Principā runa ir par to, vai ir gājis latviešu skolā, vai ir nokārtojis attiecīgo atestāciju. Un tas tad arī ir viss punkts.

Otrā lieta. Es domāju, ka tad, ja mēs vadāmies pēc tādas loģikas, ka tad, ja Vēlēšanu likumā tas nav ierakstīts, ka vajag prast latviešu valodu jeb valsts valodu, tad pēc tās pašas loģikas tur nav arī rakstīts, ka deputātam vajag autobraucēja tiesības: tur nav rakstīts, ka deputātam vajag maksāt nodokļus; tur nekas nav minēts par to. Normālā valstī ir pieņemts, ka visi likumi netiek atcelti ar Vēlēšanu likumu. Un tādā ziņā nevar atsaukties uz to, ka Vēlēšanu likumā nekas nav rakstīts par valsts valodu un tāpēc tas neattiecas uz deputātiem. Visi valsts likumi attiecas uz deputātiem, izņemot tad, ja tas ir atrunāts kādā citā likumā. Un tādēļ es ierosinu atbalstīt LNNK frakcijas

iesniegumu un pielikt to klāt, lai Mandātu komisija ne tikai pārbauda vēlēšanu rezultātus, bet arī to, vai deputāti prot latviešu valodu saskaņā ar republikas Valodu likumu. Paldies.

Priekšsēdētājs. Paldies. Deputāt Ābiķi, lūdzu, jums vārds!

Dz.Ābiķis ("Latvijas ceļš").

Cienījamais prezidij, cienījamie kolēģi! Ir divas lietas, kas mani satrauc. Pirmā - 8. un 9.komisija. Manuprāt, ir simtprocentīgi loģisks priekšlikums vides jautājumus pārcelt no 8.komisijas uz 9.komisiju. Mums arī valdībā ir paredzēts ministrs vides un reģionālās attīstības jautājumos, tāpēc būtu neloģiski, ja viņam būtu jāierodas vides jautājumus skatīt vienā komisijā, bet reģionālās attīstības jautājumus - otrā komisijā. Protams, vidi var savienot ar visu, bet daudz loģiskāk būtu, ka vides jautājumi tiktu risināti Tautsaimniecības, agrāras un reģionālās politikas komisijā, kur tiktu risināti arī to nozaru jautājumi, no kuru attīstības mūsu vides kvalitāte ir visvairāk atkarīga. Un, tā kā šeit tiks risināti lauksaimniecības jautājumi, tad varu teikt, ka mēs ļoti labi zinām, ka neviena krievu armija tik daudz vidi nepiesārņo, kā piesārņo lauksaimniecība. Diemžēl tā ir realitāte. Tāpēc komisijā, kur tiktu risināti rūpniecības jautājumi, varētu paralēli arī tikt skatīti vides jautājumi, ja reiz mēs esam izlēmuši, ka Saeimā atsevišķas vides jautājumu komisijas nebūs.

Otrs jautājums ir par valsts valodu. Šeit būtu diezgan grūti novilkt nepārprotamas vadlīnijas šajā jautājumā, jo pirmām kārtām zināmā mērā varbūt taisnība ir deputātam Sinkam no morālā viedokļa. Tas bija jāizdara Augstākajai padomei un Vēlēšanu likumā jāparedz arī šie valodas jautājumi. Tas bija jāizdara. Diemžēl tajā laikā deputātu sastāvs varbūt nebija tāds, ka varēja par šo jautājumu nobalsot. Taču, no otras puses, taisnība ir arī Karnupa kungam, jo neviens Latvijā Valodu likumu atcēlis nav. Un tas, ka Vēlēšanu likums neparedz visas tās lietas, kas ir rakstītas citos jautājumos, arī tas ir loģiski, jo nevar vienā Vēlēšanu likumā ierakstīt visu to, kas ir rakstīts absolūti visos citos likumdošanas aktos, kuri arī ir spēkā. Valodu likuma 4.pantā ir skaidri un gaiši rakstīts, ka, lai realizētu iedzīvotāju valodas izvēles tiesības, visiem valsts varas un valsts pārvaldes institūciju, kā arī iestāžu, uzņēmumu un organizāciju darbiniekiem ir jāsaprot un jālieto valsts valoda un citas valodas tādā apjomā, kāds nepieciešams viņu profesionālo pienākumu veikšanai. Valodas zināšanu apjomu, kāds nepieciešams šiem darbiniekiem, nosaka Latvijas Republikas Ministru padomes apstiprināts nolikums, un šajā nolikumā ir skaidri un gaiši rakstīts, ka, pirmkārt, atestācijai nav pakļaujami darbinieki, kuri ieguvuši izglītību valsts valodā, un ka runas un rakstu prasme ir nepieciešama darbiniekiem, kuru profesionālajos pienākumos ietilpst uzņēmuma vadīšana un darba organizēšana vai kuriem ir plaša saskare ar iedzīvotājiem, vai no kuru darbības ir atkarīga iedzīvotāju labklājība un veselība. Piemēram, tādi ir tautas deputāti, valsts varas un valsts pārvaldes institūciju darbinieki utt. Tā ka tie cilvēki, kuri kandidēja vēlēšanās, zināja, ka šis Valodu likums ir spēkā un ka spēkā ir arī šis noteikums.

Cita lieta, ka es īsti negribētu piekrist LNNK nostājai par to, ka šim jautājumam ir jāatspoguļojas tieši 2.pantā - jautājumā par Mandātu komisiju. Acīmredzot šeit varētu būt runa par kārtības ruļļa 20.pantu. Pie tam, ņemot vērā šo Sinkas kunga faktiski morālo aspektu, būtu vērts padomāt par šā noteikuma spēkā stāšanās brīdi, par to, kā šis jautājums praktiski tiks risināts. Tas, ka Mandātu komisijai valodu zināšanas nav jāpārbauda, tas ir skaidrs. Šim nolūkam valstī ir izveidota atestācijas sistēma, ir speciālas eksāmenu komisijas, un ar šo lietu nodarbojas profesionāļi. Taču tad mums ir rūpīgi jāizsver, kā, vadoties pēc tā, ko teica Sinkas kungs, mēs šo jautājumu varam praktiski atrisināt. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Paldies. Prezidijs ir saņēmis frakcijas "Latvijas ceļš" 10 deputātu parakstītu iesniegumu: "Pamatojoties uz kārtības ruļļa 66.pantu, lūdzam slēgt runātāju sarakstu." Tagad

vārds tiks dots deputātam Kostandam. Pēc tam balsosim, un viens varēs izteikties "par", bet otrs "pret". Balsosim frakcijas "Latvijas ceļš" ierosinājumu - slēgt sarakstu. Noslēgumā runās priekšlikuma iesniedzējs deputāts Aivars Endziņš. Tāda būs kārtība.

Vārds deputātam Kostandam.

O.Kostanda (LNNK).

Godājamo priekšsēdētāj, godājamie kolēģi! Es gribu vēlreiz atbalstīt visu jau iepriekš runājušo deputātu ierosinājumu par atsevišķas Zemkopības komisijas izveidošanu ar lauksaimniecības, mežkopības un, iespējams, arī zvejniecības apakškomisijām. Un es uzskatu, Panteļējeva kungs, ka jūsu salīdzinājumi par to, ko Seiles kundze minēja, ka lauksaimniecība mums ir prioritāra, bija nekorekti. Jūs to salīdzinājāt ar atmiņā palikušām marksisma-ļeņinisma mācības dogmām. Es šeit gribētu minēt vairākus nozīmīgus pierādījumus, ka līdzīgi ir mūsu kaimiņu valstīs, piemēram, Somijā, Polijā vai pat vēl tālākās zemēs - Amerikas Savienotajās Valstīs. Tur nebūt nedomā, ka lauksaimniecības prioritāra izdalīšana (ja nepatīk šis vārds, tad teiksim - atsevišķi ļoti nozīmīga saimniecības nozare) būtu uzreiz jāsalīdzina ar marksisma-ļeņinisma dogmām.

Daži piemēri par Somijas parlamentu, dati par 1990.gadu. Tātad Somijas parlamentā bez Finansu komisijas, Banku lietu komisijas, Ekonomikas komisijas, kas būtu šī mūsu Tautsaimniecības komisija, ir atsevišķa Lauku un mežsaimniecības jautājumu komisija. Salīdzinoši redzam, ka arī deputātu vietu sadalījums rāda tās atsevišķo, nozīmīgo vietu, jo Finansu komisijā ir 21 deputāts, Banku komisijā - 13, Ekonomikas komisijā - 17, Lauku un mežsaimniecības jautājumu komisijā - arī 17. Tātad tā ir tikpat liela un nozīmīga komisija kā visa pārējā Tautsaimniecības komisija kopā. Ekonomikas komisija un Lauksaimniecības komisija ir vienādi lielas un nozīmīgas komisijas. Ne velti šeit Seiles kundze minēja to, ka tad, ja ir viena komisija, viens konsultants un viena mašīna, kāds gan beigās būs darbs?

Tāds pats piemērs ir par Polijas seimu. Tur ir atsevišķi, protams, Tirdzniecības un pakalpojumu komisija, Valsts budžeta un finansu komisija, Pilsētbūvniecības un celtniecības komisija, Īpašuma pārveidošanas, tas ir, Privatizācijas komisija, Saimniecības un rūpniecības sistēmu komisija ar 32 vietām. Piemēram, tāda pati ir Tautsaimniecības komisija un atsevišķa Lauksaimniecības un pārtikas rūpniecības komisija (40 vietas). Lielāka par visām pārējām saimniecības jautājumus risinošām komisijām. Tātad arī tur ir marksisma-ļeņinisma dogmas. Labi, to varētu pieņemt, Panteļējeva kungs!

Paskatīsimies Amerikas Savienotajās Valstīs, kur arī veido atsevišķu komisiju. Kādas marksisma dogmas mēs atradīsim Amerikas Savienotajās Valstīs? Tur ir atsevišķa komisija, kas saucas "Lauksaimniecības, pārtikas rūpniecības un mežrūpniecības komisija". Tā nodarbojas ar lauksaimniecības kreditēšanas jautājumiem, lauksaimniecības produkcijas un cenu stabilizēšanas jautājumiem. Tādi paši jautājumi ir aktuāli arī mūsu valstī: lauksaimniecība, pētniecība, vispārējā likumdošana, augu aizsardzība un mežkopība, lauku attīstība, lauku elektrifikācija un tamlīdzīgi. Lauksaimniecība šobrīd mums ir prioritāra. Nesalīdzināsim, lūdzu, to ar kādu marksisma dogmu!

Es ierosinu kolēģus atbalstīt priekšlikumu par atsevišķas komisijas izveidošanu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Lūdzu, apspriedīsim frakcijas "Latvijas ceļš" ierosinājumu - slēgt runātāju sarakstu. Saskaņā ar kārtības ruļļa 54.pantu tādās reizēs viens deputāts var izteikties "par" un viens "pret". Nav. Tad mēs varam balsot, ja nav iebildumu.

Lūdzu reģistrēties! Lūdzu rezultātu! Reģistrējies 91 deputāts.

Balsosim frakcijas "Latvijas ceļš" deputātu ierosināto priekšlikumu - slēgt runātāju sarakstu. Lūdzu rezultātu! 75 - par, 7 - pret, 9 - atturas. Runātāju saraksts ir slēgts.

Prezidijs ir saņēmis sešu deputātu ierosinājumu no Zemnieku savienības frakcijas: "Lûdzam pārtraukumu uz 30 minūtēm." Vai par šo ierosinājumu kāds vēlas izteikties? Nav. Tad, lūdzu, lai es pasludinātu pārtraukumu, ir vajadzīgs Saeimas akcepts.

Balsosim Zemnieku savienības frakcijas ierosināto pārtraukumu uz 30 minūtēm.

A.Endziņš. Par procedūru.

Priekšsēdētājs. Vienu sekundīti! Lūdzu rezultātu! 73 - par, 2 - pret, 11 - atturas. Paldies. Lēmums pieņemts. Par procedūru - deputāts Endziņš.

A.Endziņš. Cienījamo priekšsēdētāj, jūs jau iepriekš, kad devāt vārdu kolēģim Kostandam, teicāt, ka man kā ziņotājam pēc tam... Tagad jūs pēc iesnieguma pieņemat lēmumu pasludināt pārtraukumu. Loģiskāk būtu bijis, ja tas būtu izdarīts, un tad būtu pārtraukums.

Priekšsēdētājs. Jūs neesat precīzs, deputāt Endziņ! Nevis es pieņēmu lēmumu, bet Saeima pieņēma lēmumu. Deputāti jebkurā brīdī var ierosināt, lai izsludinātu pārtraukumu. Ja Saeimas akcepts ir, tas tiek arī darīts. Jums dotais vārds paliek spēkā, jums kā iesniedzējam tiks dots vārds. Pārtraukums 30 minūtes.

(Pārtraukums)
Sēdi vada Latvijas Republikas 5.Saeimas priekšsēdētājs
Anatolijs Gorbunovs.

Priekšsēdētājs. Pārtraukums laika ziņā jau beidzies. Lūdzu ieņemt vietas! (Zālē troksnis.) Lūdzu reģistrēties, lai konstatētu kvorumu! Lūdzu rezultātu! Ir 63 deputāti. Aicinu Zemnieku savienību un citas frakcijas ievērot pašu ierosināto pārtraukumu reglamentu. Sekretariātā nekādu iesniegumu nav. Tāpēc, lūdzu, Endziņa kungs, jums vārds noslēgumā!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Atļaujiet man izteikt dažas piezīmes kā šā projekta zinātājam. Debates tagad zināmā mērā parādīja, ka mēs gribam dzīvot šajos labojumos 2. un 149.pantā un atrisināt virkni problēmu, kas būtībā neizrietēja no tās idejas, kas bija saistīta ar nepieciešamību izveidot pastāvīgās komisijas.

Lai deputātiem nerastos priekšstats, ka kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija ir rīkojusies patvarīgi vai kaut kā citādi, kā tas varbūt varēja izskanēt no komisijas locekļa un komisijas sekretāra Bukovska runas, proti, ka viņš nav zinājis un ka nekas tāds nav skatīts utt., un ka mēs vakar trijos esam beiguši darbu... Jā, tā tas bija. Bet, kā jau es teicu savas runas pašā sākumā, es saņēmu priekšlikumus par pastāvīgajām komisijām, kas bija akceptēti Starpfrakciju darba grupā. Tātad šāds komisiju sastāvs un skaits, komisiju nosaukums, komisijas locekļu skaits katrā komisijā bija iepriekš saskaņots šajā starpfrakciju darba grupā. Es gribētu vērst uz to uzmanību.

Tagad deputāti, protams, katrs nāk ar savām idejām un izsaka priekšlikumus par šo komisiju grozīšanu, nosaukuma grozīšanu vai arī jaunas komisijas papildu izveidošanu utt. Es gribu atkārtot vēlreiz, ka kārtības ruļļa izveidošanas komisija nestrādāja šinī gadījumā pēc būtības, kādām komisijām ir jābūt. Mēs būtībā akceptējām šos Starpfrakciju darba grupas iesniegtos

priekšlikumus, bet iesniegumus mēs izskatījām šodien no rīta pulksten 9.00. Visiem komisijas locekļiem tika paziņots, izņemot, kā mani informēja kancelejas darbinieki, nevarēja atrast un sazināties ar cienījamo Bukovska kungu. Visi pārējie bija, izņemot Bukovska kungu un Veltu Puriņu. Bet, kā kanceleja mani informēja, tad arī viņai tika paziņots, vīram ir nodota telefonogramma. Bet viņa diemžēl šodien arī nekā nevarēja pateikt.

Tagad īsumā varbūt par konkrētiem priekšlikumiem. Pirmām kārtām šeit izskanēja priekšlikums saistībā ar valodu, tātad lai 2.pantā ietvertu šīs prasības attiecībā uz valodu. Es gribētu informēt cienījamos Saeimas locekļus, ka kārtības ruļļa izstrādāšanas darba grupa vēl nav tik tālu tikusi, bet, teiksim, ekspertu līmenī, pirms tam sagatavojot priekšlikumus, mums ir izstrādāti priekšlikumi par papildinājumiem Saeimas kārtības ruļļa 20.pantā, proti, ietvert šeit otro daļu ar sekojošu tekstu. Es atkārtoju, ka tas nav akceptēts. Līdz ar to Saeimai tas iesniegts nav. Bet ideja ir šos jautājumus risināt nevis 2.pantā, bet 20.pantā. Un 20.panta otrā daļa priekšlikumu līmenī ir sekojoša: deputātu var izslēgt no Saeimas locekļu skaita, ja pēc viņa pilnvaru apstiprināšanas atklājas, ka, pirmkārt, viņš ir ievēlēts, pārkāpjot Vēlēšanu likuma noteikumus. Proti, katrs Saeimas deputāta kandidāts deva savu parakstu par to, ka viņš nav sadarbojies utt. ar Valsts drošības komiteju. Tātad, ja tas atklājas pēc tam un ja tas ir pierādīts fakts, tad Saeima var šo jautājumu risināt.

Otrkārt, ja deputāts nepārvalda valsts valodu tādā apjomā, kāds nepieciešams viņa profesionālo pienākumu veikšanai un, es uzsveru, ja deputāts Mandātu komisijas noteiktajā termiņā nav nokārtojis valsts valodas prasmes eksāmenu.

Šis formulējums ir cieši saistīts ar Valodu likumu. Protams, komisija izskatīs jebkurus priekšlikumus, kurus rakstveidā iesniegs cienījamie deputāti. Informācijai: lūk, šāds priekšlikums ir, tikai tas ir adresēts nevis 2.pantam, bet 20.panta otrajai daļai.

Par cienījamā Kiršteina kunga priekšlikumu un ideju, ko viņš izteica attiecībā uz Saeimas kancelejas direktoru, ka viņš būtu jāapstiprina cienījamajai Saeimai. Manuprāt, tas atkal nav šodienas temata jautājums, jo par to nav runas ne 2.pantā pie Mandātu komisijas, ne arī 149.pantā sakarā ar pastāvīgajām komisijām. Ja šādu jautājumu vispār Saeima risinātu, tad te būtu runa par papildinājumiem vai nu kārtības ruļļa 24.pantā, kur teikts par amatpersonām, kuras apstiprina Saeima, vai arī kārtības ruļļa 183.pantā, kur ir runa par Saeimas saimniecību. Tātad tas katrā ziņā, manuprāt, nebūtu šīsdienas apspriešanas temats.

Ņemot vērā to, ka daudzu deputātu runās tika izteikti priekšlikumi, to skaitā, arī priekšlikumi grozīt komisiju nosaukumus, varētu mainīties arī šis skaits komisijās. Man būtu priekšlikums: izbeidzot vispārīgās debates par projekta principiem, mēs ceram, ka cienījamie deputāti iesniegs savus rakstveida priekšlikumus, un tad mēs varētu pāriet pie izskatīšanas jau otrajā lasījumā, tātad ķerties pie izskatīšanas pa pantiem konkrēti jau rīt, kad mēs jau būsim izskatījuši un apsprieduši visu deputātu priekšlikumus par šiem diviem pantiem.

Un vēl, varbūt mazliet atkārtojoties par iebildumiem, kas izskanēja no Mandātu komisijas puses, ka, lūk, tātad 2.pantā mums ir mandāti. Es gribētu vērst jūsu uzmanību uz to, ka tas arī, protams, ir diskutējams jautājums. Acīmredzot mēs to izskatīsim komisijā, kad būsim saņēmuši deputātu priekšlikumus. Es gribētu vērst uzmanību uz to, ka kārtības rullis ir veidots tādējādi, ka mums 1.a daļa ir Saeimas deputāti, tāpēc arī 2.pants uzreiz tiek saistīts ar vēlēšanām, ar vēlēšanu rezultātiem, būtībā ar pirmo soli, ko jebkura Saeima dara, proti, pārbauda un apstiprina savu deputātu pilnvaras. Tas ir pirmais solis.

Bet tālāk beigās jau ir f sadaļa kārtības rullī, kura saucas "Saeimas komisijas". Vecajā rullī, ko mēs atjaunojām, figurē Petīciju komisija. Mums Petīciju komisija, kā redzat, nav paredzēta. Ideja bija, ka Mandātu komisija apvienos arī šīs funkcijas, to skaitā, arī, lūk, petīcijas vai šos iesniegumus. Bet es uzsveru vēlreiz, ka, manuprāt, mēs, protams, par to vēl varam diskutēt, bet, lūk, šie precizējumi, pēc manām domām, būtu jāliek nevis 2.pantā, kas saistās tieši ar vēlēšanu rezultātu fiksāciju un deputātu pilnvaru apstiprināšanu, bet jāparedz īpašs pants, apvienojot tātad, lūk, šīs funkcijas, kuras ir minētas 2.pantā, tūlīt pēc vēlēšanām. Un tālāk jau nākamā gaita, ko šī komisija darīs. Tātad ir sadaļa "Saeimas komisijas". Tas man būtu viss. Paldies. Un es lūdzu atbalstīt manu priekšlikumu par pāreju uz otro lasījumu pa pantiem un darīt to rīt.

Priekšsēdētājs. Paldies. Līdz ar to vispārējās debates pasludinu par izbeigtām. Tagad lūdzu reģistrēties! Rezultātu! Ir reģistrējušies 89 deputāti. Atļaujiet atgādināt kārtības ruļļa 87.pantu: "Pçc vispārīgo debašu izbeigšanas lemj par pāreju uz projekta lasīšanu pa pantiem. Ja šāda pāreja atraidīta, tad līdz ar to viss projekts uzskatāms par atraidītu."

Deputāts Endziņš ierosināja pēc vispārējo debašu izbeigšanas pāriet uz projekta lasīšanu pa pantiem. Lūdzu balsot šo ierosinājumu! Rezultātu! 79 - par, 3 - pret, 7 - atturas. Priekšlikums akceptēts. Tālāk šis darba kārtībā iekļautais jautājums tiks izskatīts pa pantiem.

Deputāts Endziņš ierosināja, lai tie deputāti, kuriem ir konkrēti priekšlikumi, iesniegtu tos rakstveidā, lai rīt, izskatot šo likumprojektu tālāk jau otrajā lasījumā pa pantiem, mēs varētu balsot par šiem iesniegumiem. Vai par šo procedūru ir kādas iebildes? Nav. Paldies. Līdz ar to šis jautājums šodien ir izskatīts.

Vai mēs tūlīt lemsim par rītdienas sēdi? Mums darba kārtībā vēl ir jautājums, kuru iesniegusi deputātu frakcija "Tçvzemei un brīvībai" par komisijas izveidošanu, bet, pabeidzot šo jautājumu, mēs varētu noteikt arī laiku. Rīt, 14.jūlijā, mums darba kārtībā ir arī jautājums par Ministru kabineta likuma atjaunošanu.

Lūdzu, deputāt Endziņ!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāj, cienījamie deputāti! Man būtu liels lūgums, lai visi, kuriem ir priekšlikumi, tos iesniegtu rakstveidā sekretariātā šodien līdz pulksten 16.00, lai vēl šodien kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija varētu sanākt kopā, izskatīt šos priekšlikumus un rīt turpināt lasījumu pa pantiem, tātad īstenot otro lasījumu pēc tam, kad būs izskatīti tie darba kārtības jautājumi, par kuriem mēs jau šodien no rīta vienojāmies, proti, tas ir Ministru kabineta likums.

Priekšsēdētājs. Es atvainojos, cikos rīt?

A.Endziņš. Pēc tam, kad tiks izskatīts pirmais jautājums, kas ir iebalsots darba kārtībā.

Priekšsēdētājs. Paldies.

A.Endziņš. Plenārsēdes sākumā?

Priekšsēdētājs. Jā.

A.Endziņš. Es domāju, ka būtu labi pulksten 10.00.

Priekšsēdētājs. Vai ir citi priekšlikumi? Nav citu priekšlikumu. Lai būtu pilnīga skaidrība, kā mēs strādāsim rīt, lūdzu, nobalsosim par to, ka rīt sāksim plenārsēdi pulksten 10.00, jo citu priekšlikumu šeit nebija.

Reģistrējušies mēs esam pavisam nesen. Ja kāds neiebilst - balsošanas režīmu! Balsosim priekšlikumu - uzsākt plenārsēdi rīt pulksten 10.00. Rezultātu! 82 - par, pret - nav, 6 - atturas. Priekšlikums pieņemts. Plenārsēdi rīt uzsākam pulksten 10.00.

Nākamais darba kārtības jautājums ir deputātu frakcijas "Tçvzemei un brīvībai" ierosinājums Latvijas Republikas Saeimai. Lūdzu, deputāt Panteļējev!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Man ir ierosinājums par procedūru: izveidot šo komisiju, iesaistot tajā pa vienam pārstāvim no katras frakcijas. Astoņas frakcijas iesniegtu savus pārstāvjus, un pēc tam Saeima ar balsošanu šīs kandidatūras apstiprinātu.

Priekšsēdētājs. Jā, no mūsu deputātiem...

A.Panteļējevs. Cienījamais prezidij, cienījamā Saeima! Es ierosinu šo komisiju izveidot, iesaistot pa vienam deputātam no katras frakcijas, tātad astoņu cilvēku sastāvā. Katra frakcija nosauktu vienu kandidātu un pēc tam sastāvu apstiprinātu kopējā balsojumā.

Priekšsēdētājs. Paldies. Godātie kolēģi, vai šis gadījums mums neliek domāt par to, ka diez vai šie mikrofoni ir vajadzīgi? Tiešām deputātu augumi ir gan raženi, gan mazāk raženi. Un tad parasti ir problēmas ar mikrofonu regulēšanu. Un kolēģi nedzird. Tas arī tiešām nav paredzēts kārtības rullī, tajā ir paredzēts, ka runā no tribīnes. (Zālē rosība.) Vai ir citi priekšlikumi? Es, protams, neaicinu jūs tagad apspriest mikrofonu jautājumu.

Tagad par Panteļējeva kunga ierosinājumu. Vai nav citu priekšlikumu? Tad es lūdzu izteikties par komisijas izveidošanas kārtību. Protams, bet būtu labi... Nekas, lai ātrāk iet, vajag gan rakstiski, bet nu... Deputāt Kirštein, lūdzu!

A.Kiršteins (LNNK).

Tātad, kopumā atbalstot ideju par šīs komisijas izveidošanu, tomēr te manā... Mēs arī drusciņ pakonsultējāmies. Te iznāk vismaz 3 vai 4 komisijas. Te varbūt vajadzēja cilvēkiem izteikt priekšlikumus, tieši kādā veidā vajag izstrādāt, jo valsts budžeta izlietojums ir pilnīgi atšķirīga lieta, bet PSKP un VDK īpašumu pārņemšana ir pavisam cita lieta. Inventarizāciju lieta viscaur ir tehniska lieta. Un plus tātad ir vēl ārvalstu kredīti, humānās palīdzības izmantošana un, teiksim, okupācijas armijas īpašumi. Tāpēc man būtu lūgums, lai komisijas projekta iesniedzēji debašu kārtībā to pašu formulētu drusciņ precīzāk, norādot, kā savienot visas šīs lietas vienā komisijā, vienā darbībā. Vai šai komisijai būs vairākas apakškomisijas? Pašreiz izskatās, ka viena komisija to nevar izdarīt mēneša laikā. Kā tā strādās - par to pašu varbūt drusciņ sīkāk. Šo projektu kopumā gan mēs atbalstījām, bet īsti nesapratām, kā par valsts budžetu un par armijas īpašuma pārņemšanu lems viena un tā pati komisija un kā tas viss notiks mēneša laikā... Paldies.

Priekšsēdētājs. Deputāts Bērziņš. Lūdzu!

I.Bērziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamais sēdes vadītāj, cienījamie deputāti! Manī izbrīnu izraisa Kiršteina kunga nostādne. Ja viņš īsti nesaprata, tad droši vien nevajadzēja balsot par šā jautājuma iekļaušanu. Mums īstenībā viss bija skaidrs, jo pieprasītāji - apvienība "Tçvzemei un brīvībai" - ļoti konkrēti nosauca tos gadījumus, kurus viņi vēlas izmeklēt, tas ir, viņi vēlas, lai to izmeklē Saeimas izveidotā komisija. Konkrēti tas tika minēts. Ja mēs nobalsojām par šāda jautājuma iekļaušanu darba kārtībā, tad mēs varam atbalstīt šo vai citu jautājumu. Varbūt arī man būtu ierosinājums vēl kaut ko izmeklēt vai kaut ko neizmeklēt, bet šeit ir apvienības "Tçvzemei un brīvībai" priekšlikums, un es ierosinu atbalstīt Panteļējeva kunga ideju izveidot tieši tādu komisiju, kādu pieprasīja "Tçvzemei un brīvībai", balsot par šo komisiju un no katras frakcijas izvirzīt vienu cilvēku. Ja pēc tam šīs komisijas darba rezultātā izrādīsies, ka ir precīzāk jāizmeklē, piemēram, kā Kiršteina kungs teica, vai nu budžeta jautājumi vai jebkurš no nosauktajiem, tad var izveidot citu komisiju, var nodot lietu prokuratūrai, var ļoti daudz ko darīt. Taču šobrīd es aicinu nevilkt laiku un atbalstīt apvienības "Tçvzemei un brīvībai" izstrādāto variantu, nosaucot no katras frakcijas pa vienam cilvēkam. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vai sekretariātā ir kādi iesniegumi? Nav. Paldies.

Godātie kolēģi! Bija tikai viens priekšlikums, un tāpēc es gribētu, lai tālāk viss būtu likumīgā kārtībā. Es gribētu, lai jūs akceptētu šo priekšlikumu. Tātad būs astoņi komisijas locekļi - pa vienam no katras frakcijas.

Seiles kundze un Vaivada kungs, lūdzu, reģistrējieties, ja jums ir tāda vēlme! Vēl ir reģistrācijas režīms. Lūdzu rezultātu! 87. Paldies.

Balsosim priekšlikumu - izveidot šo komisiju astoņu deputātu sastāvā, pa vienam deputātam no katras frakcijas. Rezultātu! 81 - par, 1 - pret, 1 - atturas. Paldies. Šis priekšlikums ir akceptēts.

Būtu pareizi, ja jūs sakoncentrētu šos priekšlikumus rakstveidā un izteiktos par procedūru. Es tad nolasītu projektu, pievienojot klāt konkrētas kandidatūras, un mēs balsotu kopumā. Lūdzu, nesteidzieties, mēs vienu minūti varam pagaidīt, jo es saprotu, ka frakcijām arī tas ir jāizlemj. Paldies, ka jūs neprasāt pārtraukumu.

Tagad, lūdzu, mēs balsosim sekojošu lēmumprojektu. Atļaujiet jums to atgādināt nolasot. To iesniedza deputātu frakcija "Tçvzemei un brīvībai".

"Lai noskaidrotu valsts budžeta izlietojumu, ārvalstu kredītu un humānās palīdzības izmantošanu, valsts īpašuma pārvaldīšanu un privatizācijas gaitu, okupācijas armijas, PSKP un VDK īpašumu pārņemšanu, valsts augstāko amatpersonu rīcību 1991.gada janvārī un augustā, ārpolitisko darbību Latvijas valsts vārdā un citus svarīgus jautājumus, ierosinām atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 26.pantam izveidot Saeimas izmeklēšanas komisiju 8 deputātu sastāvā, kurai uzdot pēc viena mēneša ziņot Saeimai par sava darba rezultātiem un iesniegt savus priekšlikumus sakarā ar Augstākās padomes un Ministru padomes darbību laikā no 1990.gada maija līdz 1993.gada jūnijam."

Komisiju izveidot sekojošā sastāvā (es nolasu iesniegšanas kārtībā, bet ceru, ka pēc tam protokolā acīmredzot būs alfabēta kārtībā): Roberts Mīlbergs ("Tçvzemei un brīvībai"), Pēteris Elferts ("Latvijas ceļš"), Voldemārs Novakšānovs (Zemnieku savienība), deputāts Leiškalns (Demokrātiskā centra partija), Uldis Lakšēvics (Kristīgo demokrātu savienība), Odisejs Kostanda (LNNK), Igors Bukovskis ("Saskaņa Latvijai"), deputāts Bekasovs (frakcija "Līdztiesība").

Lūdzu, vai ir vajadzīga reģistrācija? Varbūt tomēr reģistrēsimies, lai nebūtu pārpratumu? Lūdzu reģistrācijas režīmu! Lūdzu rezultātu! Reģistrējušies 90 deputāti. Paldies. Balsosim šo lēmumprojektu, kuru esam apsprieduši un kuru es jums tikko nolasīju. Lūdzu rezultātu! 81 - par, 1 - pret, 5 - atturas. Šis priekšlikums ir akceptēts, un komisija ir izveidota.

Visi darba kārtības jautājumi, kuri bija iekļauti šīsdienas plenārsēdē, ir izskatīti. Lūdzu mazu uzmanību ziņojumam. Saskaņā ar kārtības rulli vārds sekretāra biedram Tomiņa kungam.

Z.Tomiņš (Latvijas Zemnieku savienība).

Saeimas prezidijs 9.jūlija sēdē izskatīja Ilmāra Dāliņa iesniegumu par atvaļinājuma piešķiršanu: "Lûdzu piešķirt 3 nedēļu atvaļinājumu, sākot ar 1993.gada 13.jūliju. Man šis atvaļinājums ir ļoti nepieciešams, lai nokārtotu svarīgas personīgās lietas ASV, kā, piemēram, pensijā aiziešanas organizāciju no manas darbavietas Nasā. Pēc tam es būšu spējīgs ziedot savu laiku Saeimas darbam, cik vien tas nepieciešams. Ar patiesu cieņu - Ilmārs Dāliņš."

Prezidijs, izskatījis šo jautājumu, atzina to par steidzamu un saskaņā ar Saeimas kārtības ruļļa 12.pantu nolēma atvaļinājumu piešķirt un ziņot par to nākamajā plenārsēdē, tas ir, šodien.

Priekšsēdētājs. Vai deputātiem ir vēl kādi paziņojumi? Nav. Vēlreiz atgādinu, ka šodien plenārsēdi slēdzam un rīt sāksim darbu plenārsēdē pulksten 10.00.

Stenogrammu parakstīja:

Redaktore: J.Kravale

Mašīnrakstītāja-operatore: I.Kuzņecova

Korektores: S.Stikute, I.Jegorova